

Sandefjord
VIDEREGÅENDE SKOLE

VALG AV PROGRAMFAG

FOR VG2

KUNST, DESIGN OG ARKITEKTUR

SKOLEÅRET 2021/2022

Innhold

Innledning.....	3
Hvor finner jeg all informasjonen jeg trenger?	4
Dine valg	5
Programfag til valg – oversikt over fagene Vg2 2021-2022	6
Nettskolen Vestfold.....	7
For deg som planlegger et utvekslingsår i utlandet	8
Krav og poengberegning ved opptak til høyskoler og universitet	9

Innledning

Vi er nå kommet så langt ut i skoleåret at du skal ta standpunkt til hvilke fagvalg du vil gjøre for neste skoleår.

Kunnskapsløftets regler for hvilke fag du kan velge innenfor de ulike programområdene finner du i en ”kortversjon” i denne brosjyren. I tillegg kan avdelingsleder, rådgiver og studiekoordinatorer være behjelpelig med å svare på spørsmål du måtte ha.

Du skal få lang betenkningstid og mye informasjon før du bestemmer deg for hvilket fag du skal velge. Frist for besvarelse av fagvalget er **fredag 29.januar**. Notér datoen allerede nå! (Selve fagvalget blir først lagt tilgjengelig i slutten av januar – du får beskjed på epost/sms/teams når det er aktuelt. Sjekk med din kontaktlærer at vi har riktig tlf.nr. til deg).

Kanskje vil en planlagt høyere utdanning være avgjørende for dine valg? Noen få studier ved universitet/ høyskoler krever spesiell studiekompetanse. Spesiell studiekompetanse betyr at det er krav om spesielle fag fra videregående skole som opptakskrav. *Du er selv ansvarlig for å finne ut hvilke fag som tilfredsstillter opptakskravet til ”ditt” studium.* Mer informasjon om dette finner du bakerst i denne brosjyren, hos rådgiver, evt. ved å gå inn på nettsiden til **Samordna Opptak** (www.samordnaopptak.no).

Du bør tenke framover, og i grove trekk planlegge de neste 2 årene.

SVGS, januar 2021

Anne Berit Smedstad

studierektor

*Tone Gjerstad
Birgitte Dahl Knutsen
Sissel Kummeneje*
studiekoordinatorer

Hvor finner jeg all informasjonen jeg trenger?

Selve fagvalget skjer som nevnt i slutten av januar. Da vil vi først informere om de ulike programfagene, med faginnhold, studieveier og andre spørsmål som kan dukke opp i forbindelse med fagvalget. Under fagvalget vil "alle" være tilgjengelige: avdelingsledere, faglærere, rådgiver og studiekeordinator. Vi vil også informere foreldrene i et eget foreldremøte.

Selve fagvalget skjer i slutten av januar, med frist fredag 29.januar – notér datoen allerede nå!

Som hjelp til dine valg har vi her listet opp referanser til viktig informasjon som kan være aktuell:

1. Oversikt over alle programfag SVGS har tilbud om finner du på side 6 her. På «vilbli.no» eller www.udir.no kan du søke på det programfaget du vil vite mer om, og få opp fagbeskrivelser/læreplaner. Har du fortsatt spørsmål etter dette, kan du henvende deg til avdelingsleder, fagutvikler, rådgiver. Tekniske spørsmål til selve fagvalget kan rettes til studiekeordinator. Vær oppmerksom på at det er større sjans for å få fag som flere i din klasse har valgt (1KDA). Årsaken er at neste års 2KDA får en "trang" timeplan, og det valgfrie programfaget må legges parallelt for alle i klassen.
2. Dersom du ønsker Matematikk S1/R1, bør du lese forklaringen under 3. knutepunkt på neste side.
3. Opplysninger om programområdet International Baccalaureate (IB) får du hos avdelingsleder for IB, Sian Stickler - rom A329.
4. Opplysninger om utvekslingsår får du på s. 8 her, eller hos rådgiver/studiekeordinator. Husk at vi vil ha løpende kontakt med de som er «ute», slik at vi vet at de tar riktige fag for å få året godkjent.
5. Opptakskrav til høyere utdanning finner du bakerst i denne brosjyra. Oversikt over høyere utdanning (videre høyskole-/universitetsutdanning) finner du ellers på nettsidene til Samordna opptak (www.samordnaopptak.no). Her får du bl.a. informasjon om poengberegning ved opptak, og hvilke fag som gir deg studiekompetanse til spesielle studium. Rådgiver vil også kunne hjelpe deg med det.

NB! Husk at du i tillegg til fagvalget *må* søke om skoleplass for Vg2 via VIGO. Dette vil rådgiverne informere mer om når fristen for VIGO-søknad nærmer seg (1. mars). Uten VIGO-søknad, ingen skoleplass!

Dine valg

Som nevnt tidligere vil fagvalget foregå i januar, med frist fredag 29.januar. Du bør allerede nå begynne å tenke på hvilke programfag du skal velge i Vg2 og Vg3. Oversikt over vårt fagtilbud finner du på side 6 i denne brosjyren. Fagene blir nøye presentert av faglærerne i klassene, men du må gjerne stille spørsmål til avdelingslederne også.

Kunnskapsløftet har følgende kriterier for valg av programfag:

- Du skal velge ett valgfritt programfag i Vg2, og 2 valgfrie programfag i Vg3.
NB! Dersom du ikke hadde fremmedspråk i u-skolen – men fordypning i norsk eller engelsk – må du bytte ut ett av de valgfrie programfagene i Vg3 med obligatorisk fremmedspråk.
- Fagene du kan velge mellom finner du på side 6.
- Dersom du velger Matematikk for realfag (R1) eller Matematikk for samfunnsfag (S1) i Vg2, erstatter dette det obligatoriske faget matematikk 2P. *Da må du velge ett programfag til for å oppnå nok timer.* Dette kan velges mellom alle fag på side 6.

R1 og S1 kan også velges i Vg3, der det ikke er krav om erstatningsfag (men husk at R1 forutsetter *T-matematikk fra VG1 og minst karakteren 3*).

Programfag til valg – oversikt over fagene Vg2 2021-2022

NB! Fag merket med **1)** er basiskurs som du **MÅ** ha for å ta fordypning merket med **2)**. I Vg2 må du ta basiskurs, i Vg3 velger du enten basiskurs eller fordypning ved å videreføre faget fra Vg2, forutsatt at dette kommer i gang. Alle realfag og programfag fremmedspråk gir tilleggspoeng til høyere utdanning (forklaring bak hvert enkelt fag).

Programområdet kunst, design og arkitektur - her har du fortrinnsrett

1) Foto og grafikk 1	
Fag du kan velge fra øvrige programområder	
1) Musikk fordypning 1	
1) Teaterproduksjon fordypning 1	
1) Breddeidrett 1	2) Breddeidrett 2
1) Friluftsliv 1	
1) Internasjonal engelsk/Engelsk 1	2) Samfunnsfaglig engelsk/Engelsk 2
2) Tysk2 (forutsetter tysk1. 0,5 tilleggspoeng)	3) Tysk 3 (forutsetter tysk 2. 0,5 tilleggspoeng)
	3) Spansk3 (forutsetter spa2. 0,5 tilleggspoeng)
	3) Fransk3 (forutsetter fra2. 0,5 tilleggspoeng)
2) Tegnspråk2 (forutsetter tegnspråk1. 0,5 tilleggspoeng)	
1) Kinesisk 1 (Nettskolen. Gir 0,5 tilleggspoeng)	
1) Tegnspråk 1 (gir 0,5 tilleggspoeng)	
1) Entreprenørskap og bedriftsutvikling 1	2) Entreprenørskap og bedriftsutvikling 2
1) Markedsføring og ledelse 1	2) Markedsføring og ledelse 2
1) Psykologi 1	1+2) Psykologi 2 (tas uavhengig av 1'rn)
1) Reiseliv og språk 1	
1) Rettslære 1	2) Rettslære 2
<i>Fagene kan tas uavhengig av hverandre.</i>	
1) Sosiologi og sosialantropologi	1+2) Sosialkunnskap
1) Politikk og menneskerettigheter	
1) Samfunnsgeografi	
1) Styrket opplæring i norsk for minoritetsspr.	
1) Økonomistyring	2) Økonomi og ledelse
1) Biologi 1 (gir 0,5 tilleggspoeng) og/eller	1+2) Biologi 2 (uavheng. av 1'rn. 0,5 tillegsp.)
1) Fysikk 1 (gir 0,5 tilleggspoeng)	2) Fysikk 2 (gir 1 tilleggspoeng)
1) Geofag 1 (gir 0,5 tilleggspoeng)	1+2) Geofag 2 (tas uavh. av 1'rn. 0,5 tillegsp.)
1) Informasjonsteknologi 1 (gir 0,5 tillegsp.)	1+2) Informasjonsteknologi 2 (gir 0,5 tillegsp.)
1) Kjemi 1 (gir 0,5 tilleggspoeng)	2) Kjemi 2 (gir 0,5 tilleggspoeng)
1) Matematikk R1 (se egen forklaring for dette faget på s 5 (gir 0,5 tilleggspoeng))	
1) Matematikk S1 (se egen forklaring for dette faget på s 5 (gir 0,5 tilleggspoeng))	

Det tas forbehold om igangsetting ved for stor eller for liten søkning, eller ved kollisjon på timeplanen. Det tas også forbehold om videreføring av fag til Vg3 ved lav søkning.

Nettskole fra Horten vgs. – Vestfold og Telemark fylkeskommune

Fra Horten vgs. drives nettundervisning, et gratistilbud fra Vestfold og Telemark fylkeskommune, som «eier» alle offentlige videregående skoler i fylket. Formålet med nettundervisningen er å tilby opplæring som sikrer et bredere fagtilbud, i tillegg til en fleksibel opplærings situasjon uavhengig av hvilken skole du tilhører.

Via nettundervisningen kan du følge live undervisning der du selv er. Det spiller ingen rolle hvor du bor, du kobler deg opp til klasserommet via en nettløse. Alt du trenger er hodetelefoner med mikrofon og god internettilkobling.

Undervisningen er litt annerledes enn i vanlige klasserom. I forkant av hver time jobber du med e-leksjoner og løser oppgaver sammen med klassekameratene dine. Undervisningen i det digitale klasserommet tar utgangspunkt i det arbeidet dere har gjort før timen. Læringsdata derfra blir brukt til å gi deg undervisning som passer til ditt nivå. Undervisningen foregår 1-2 ettermiddager pr uke, avhengig av fag og størrelse.

Du har oppmøteplikt akkurat som i tradisjonell undervisning og fravær blir ført på normal måte.

Nettskolen holder nå på å planlegge fagtilbudet for neste skoleår. Med forbehold om endringer vil de ha følgende programfag: fransk, spansk og tysk nivå 3, kinesisk nivå 1, Informasjonsteknologi 1, og matematikk R1 og R2. IT og R-matematikk har SVGS også tilbud om, og fremmedspråk nivå 3 dersom det blir stor nok søkning. Oppdaterte fagtilbud ved Nettskolen kan du se på www.vfk.no/nettskolen.

Du velger fag ved Nettskolen via fagvalget i januar. Direkte søknad til Nettskolen er bare for dem som ikke går ved en videregående skole i fylket.

For deg som planlegger et utvekslingsår i utlandet

Jfr. reglene i Kunnskapsløftet kan du i Vg2 ta ett år i utlandet og få det godkjent som Vg2 i studieforbereende utdanningsprogram. Rådgiverne har informasjon om hvilke muligheter som finnes. I tillegg er det noen faglige kriterier du må følge:

- innholdet i opplæringen må ha hovedvekt på allmenne fag (general studies) på lik linje med det dine medelever følger her hjemme i Vg2 (matematikk, fremmedspråk, historie og kroppsøving). Fellesfag som er avsluttende i Vg2 må du ta som privatist dersom det ikke dekkes i utlandet (matematikk og fremmedspråk, og samfunnsfag og geografi for elever fra musikk, kunst, design og arkitektur, og idrett).
- Dersom du skal fortsette på kunst, design og arkitektur når du kommer hjem igjen, bør du ha fag tilsvarende de felles programfagene dine medelever har i vg2 her. Avtal evt. dette med din avdelingsleder før du reiser.
- du må følge full studieprogresjon, dvs. 30 uketimer.

Det er Sandefjord videregående skole som godkjenner året ditt i utlandet. Derfor stiller vi krav til dokumentasjon underveis og når du kommer hjem.

Underveisdokumentasjonen består av tilbakemelding til oss om hvilke fag du har, hvordan timeplanen din ser ut, start- og sluttider pr fag og hvor lenge en skoledag går over. Vi må også vite om alle fagene du har, skal leses hele året, eller om du bytter fag underveis i skoleåret. Dessuten trenger vi å vite hvilke 2 programfag du vil videreføre på Vg3. Disse tilbakemeldingene må sendes oss så snart som mulig etter at du har påbegynt høstsemesteret – **senest i uke 39**. I tillegg trenger vi en kort fagbeskrivelse av programfagene du har, spesielt de fagene du skal videreføre til Vg3 her (finnes ofte i institusjonens studiehåndbok). Underveisdokumentasjonen er grunnlaget for forhåndsgodkjenning av ditt utvekslingsår. Dersom ditt studieløp endrer seg etter underveisdokumentasjonen, må du gi oss beskjed så snart som mulig.

Når du er ferdig med utvekslingsåret, må du ta med deg en gyldig **karakterutskrift** for skoleåret. Denne **må** være original, underskrevet og stemplet av utvekslingsskolen, i tillegg til at den må ha en forklaring til uketimer (credit) og karakterskala. Karakterutskriften er grunnlaget for endelig godkjenning av Vg2-året, og vitnemålet etter 3 år i vgs her.

Krav og poengberegning ved opptak til høyskoler og universitet

Detaljert forklaring på poengberegning ved opptak til høyere utdanning (høyskoler og universitet) **finner du på nettsidene til [«www.samordnaopptak.no»](http://www.samordnaopptak.no).**

Det er ditt eget ansvar å holde deg orientert om opptakskrav til studier som er av interesse. Informasjon om dette fås ved henvendelse til rådgiver, nettstedene vilbli.no, samordnaopptak.no, eller ved det enkelte studiestedet. Det er lurt å orientere seg om høyere utdanning allerede nå, i tilfelle du trenger spesielle fag/karakterkrav i Vg2/Vg3.

NB! Fra og med høsten 2019 og noen opptaksår fremover er det skjerpede karakter- eller fagkrav ved opptak til noen studier ved enkelte høyskoler/universitet. Vi har kun henvist til de skolene det gjelder pr. desember 2018 på s. 12, fullstendig liste over studier og opptakskrav finner du ved å søke på «ditt» studium på [samordnaopptak.no](http://www.samordnaopptak.no).

Opptakskrav - studiekompetanse

Fullført og bestått 3-årig studieforberedende programområde gir generell studiekompetanse og grunnlag for å søke opptak ved de aller fleste høyskoler og universitet. Alle som får vitnemål har altså generell studiekompetanse.

På noen studier er det konkurranse om plassene. Da vil det bli regnet et gjennomsnitt av alle karakterene som står på vitnemålet (karakterpoeng).

I tillegg gis poeng for programfag i realfag og for programfag i fremmedspråk (max 4 p). Det kan også gis bonuspoeng (eks. MDD), kjønns-poeng (underrepresentert kjønn) eller poeng for opptaksprøver. Summen av disse poengene utgjør det vi kaller skolepoeng. Ut over dette gis ikke tilleggspoeng for søkere med førstegangsvitnemål. Sluttsummen av alle poengene du måtte ha krav på, utgjør dine konkurransepoeng (konkurransepoeng beregnes i ordinær kvote, og uansett fom. det året du fyller 20 år). Mer om utregning av dine poeng finner du på <http://www.samordnaopptak.no/info/opptak/poengberegning/index.html>.

Enkelte studieveier stiller krav om spesielle fag ved opptak (**spesiell studiekompetanse**). På de neste sidene i denne brosjyra følger en oversikt over studier med spesielle fagkrav (dobbeltsjekk også med www.samordnaopptak.no). Står ikke «ditt studium» på side 12 og utover, kreves sannsynligvis bare generell studiekompetanse.

Studium i utlandet kan være aktuelt for en del utdanningsveier (f.eks. sivilingeniør, lege, veterinær). En må regne med at det stilles fagkrav som ved tilsvarende studium i Norge. ANSA (www.ansa.no) og Statens lånekasse (www.lanekassen.no) kan gi opplysninger om de enkelte studier.

**Enkeltstudier med skjerpede opptakskrav fra 2021/22
(sjekk kravet på samordnaopptak.no)**

NB! Listen er ikke uttømmende, sjekk samordnaopptak.no for oppdatering og opptakskrav.

- Bachelor i journalistikk ved Høgskolen i Oslo og Akershus.
- Bachelor i engelskspråklige program ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet.
- Bachelor i Matteknologi, Bachelor i matematiske fag, Årsstudiet i matematiske fag, Bachelor i kjemi, Bachelor i fysikk, NTNU.
- Bachelor i biologi, Bachelor i molekylærbiologi, Profesjonsstudium i fiskehelse, Bachelor i matematikk, Bachelor i matematikk for teknologi og industri, Bachelor i kjemi, Bachelor i fysikk, Bachelor i statistikk, Bachelor i bioinformatikk, Bachelor i geovitenskap, Bachelorgrad i miljø- og ressursfag (naturvitenskapelig retning), Bachelor i meteorologi og oseanografi, Bachelor i petroleumsteknologi, Årsstudiet i naturvitenskapelige fag, Bachelor i datavitenskap, Bachelor i datateknologi, Bachelor i datasikkerhet, Bachelor i nanoteknologi, Integrert master i aktuarfag, Lektorutdanning i naturvitenskap eller matematikk, Bachelor i samfunnsøkonomi, Bachelor i politisk økonomi, Universitetet i Bergen.
- Bachelor i biovitenskap, Bachelor i matematikk og økonomi, Bachelor i matematikk med informatikk, Bachelor i kjemi og biokjemi, Bachelor i fysikk og astronomi, Bachelor i geologi og geografi, Bachelor i geofysikk og klima, Årsstudiet i realfag, Bachelor i materialvitenskap for energi- og nanoteknologi, Bachelor i elektronikk, informatikk og teknologi, Bachelor i informatikk: robotikk og intelligente systemer, Lektorprogrammet – realfag, Univ. i Oslo.
- Bachelor i matematikk og statistikk, Bachelor i matematikk og finans, Årsstudium i matematikk, Bachelor i kjemi, Bachelor i fysikk, Bachelor i geologi, Lektorutdanning trinn 8-13 – realfag, Univ. i Tromsø.
- Bachelor i matematikk og fysikk, Lektor 8.-13. trinn - master i realfag, Univ. i Stavanger.
- Bachelor i spillteknologi og simulering, Bachelor i animasjon og digital kunst, Høgskolen i Nord-Norge

OVERSIKT OVER STUDIER SOM KREVER SPES. STUD.KOMPETANSE:

SKOLE/STUDIUM	FAGKRAV V/OPPTAK	TILLEGG- OPPLYSNINGER	ANBEFALING AV FAGVALG
HELSEFAGENE:			
Medisin, odontologi, ernæring	Mat.R1/(el.S1+S2)+Fy1 + Kj1+2		
Bioingeniør	Mat.R1/(el. S1+S2) + enten Fy1/ Bi1/Kj1		
Nytt: Farmasi	Mat.R1(el. S1+S2)+ Kj1+(fys1/bio1/kje2)		
Ortopediingeniør	Mat.(R1+R2)+Fy1		
Reseptar/tanntekniker	Mat.R1/Mat.(el. S1+S2)/ + enten Fy1/Kj1/Bi1		
Nytt: Sykepleie	Fom. opptaksåret 19/20: Gjsnkar. 3 i no+matm.	S1/S2/R1/R2 dekker kar.krav i matm.	
VETERINÆRFAG:			
Veterinærmedisin	Mat.R1/Mat.(el. S1+S2)+ Kj(1+2)	2 tilleggspoeng for mannlige søkere	
REAL/NATUR/ MILJØ:			<i>For noen av studiene se «samordnet opptak» da det er ulike opptakskrav ved noen universiteter/ høgskoler</i>
Realfag natur- og miljøfag	Mat.R1/Mat.(el. S1+S2) + og en av disse Mat.(R1+R2)/Fy(1+2)/ Kj(1+2)/Bi(1+2)/ IT(1+2)/Geo.(1+2)/ Tekn.Forsknl.(1+2)	Årsenhet	
Informatikkutdanning	Mat.R1/Mat.(el. S1+S2) + Fy1	3 år	
ARKITEKT & TEKN.FAG:			
Arkitekt NTNU	Mat (R1+R2) +Fy1	Søkere fra 2-årig tekn. fagskole må dok.kunnsk. i Mat.R2 Opptakskrav til 5 årig studium	Arkitekt og designhøgskolen i Oslo og Bergen Opptak kun etter prøve.
Sivilingeniør NTNU / teknologiske fag	Mat (R1+R2) + Fy1	Masterprogram (5-årig)	
3-årig høysk. ingeniør	Mat (R1+R2) +Fy1	Stud.m. gen.st.komp. kan gå tre-sem.ordn. evt.1-årig forkurs, ing./maritim utd. 2 tilleggspoeng for kvinner.	Søkere med 2-årig tekn.fagskole må dok. kunnskap tilsv. Mat.R2
Landbruksutdanning	GENS	2 tilleggspoeng for kvinner	
Maritime fag		2 tilleggspoeng for kvinner	
ØK.ADM.FAG:			

Økonomi NHH/UiO	Mat R1/Mat.(el. S1+S2)	Bed.øk.+språk	<i>For noen av studiene se «samordnet opptak» da det er ulike opptakskrav ved noen universiteter/høgskoler</i>
Matematikk og finans	Mat.R1/(el. S1+S2) og ett av følgende: Matematikk (R1+R2)Fysikk (1+2)Kjemi (1+2)Biologi (1+2)Informasjonstekn (1+2)Geofag (1+2)Teknologi og forskningslære (1+2)		
Kostøkonom		Krav om fagbrev, inst.kokk el. tilsv.	
HOTELL/REISE:			
Hotelledelse	Generell studiekompetanse og 12 måneders dokumentert relevant heltidspraksis fra bransjen	Min. 1 år rel.praksis	Hotelledelse – treårig bachelor
2-årig stud. i kjøkken/restaurantledelse		Fagbrev kokk/inst.kokk/servitør	
PEDAGOGISKE:			
Grunnskolelærerutd. - 1.-7. trinn, 5.-10. trinn 4 år	Min. 35 skolepoeng. Minimum kar. 4 i matm., minimum kar. 3 i norsk.	<i>Forkurs i matematikk for de m/35 skolepoeng og minimum kar. 3 i norsk og matematikk.</i>	<i>For noen av studiene se «samordnet opptak» da det er ulike opptakskrav ved noen universiteter/høgskoler</i>
Grunnskolelærer m/musikk	Som grunnskolelærer + dok. kunnsk/ferdigh. fastsatt av inst.		
Faglærer musikk/dans/drama 3 år	Dok.kunsk./ferdigheter i musikk/dans/drama	Fastsatt av inst.	
Yrkesfaglærer	Fag/ svennebrev el. bestått 3-årig yrkesutd.	og min 2 år relevant praksis	
SPRÅKFAG:			
3-årig studieprogram, st.retn. for tolking	Opptaksprøve etter nærmere regler fastsatt av inst.		
Oversetting og interkulturell komm.HiA	Eng. programfag (140t +140 t)		
Oversetting og interkulturell komm. HiA	Fransk/ Ty. nivå II/ Fransk/Ty. nivå I + II		
KUNSTFAG:			
Kunsthøysk. i Bergen/ Oslo, Scenekunst HiØ, Utøvende/ skapende musikk/musikkvit.sk. NTNU/UiO,Kunstfag NTNU/UiTø, Forfatter,3årig kunst/medie/komm. dansevitenskap,Den	Bestå opptaksprøve etter nærmere regler fra inst.		

norske balletthøysk./Musikkte rapi UiB, Visuell kunst NISS			
DIVERSE FAG:			
Spes.utd. for døve HiSt.		Må dok.ferdigh. i tegnspråk etter regler fra inst.	
Film/fjernsyn, Flerkamera/dok.film, kulturprosj.ledelse, prod.ledelse+Årstud. TV/Film v/NISS		Må dok. ferdighet/ innsendt arb./bestå oppt.prøve etter regler fastsatt av HiL/NISS	
Norges idrettshøysk.		Må bestå opptaks- prøve etter regler fra inst.	
Industridesign ved arkitektur og designhøgskolen.		Bestå opptaksprøve etter regler fra inst.	
Smykkedesign UiA		Må dok. kunnsk./ ferdigh. i formgiv./ kunstfag	
2-årig Trafikklærerutd.		Gyldig førerkort i kl.B sammenhengende siste 3 år.	
Luftfartsfag	Mat R1/(el. S1+S2)+FY1 +bestått opptaksprøve		
Paramedicutdanning	GENS + Fagbrev som ambulansarbeider	+ ha minimum 1 års erfaring fra ambulans- yrket i full stilling	
POLITI/FENGSEL:			
Politi høyskole 3 årig	GENS. Ha minimum <u>karaktren 3 i norsk hovedmål</u> (skriftlig) fra vgs innen søkn.frist (snitt av standpunkt og eksamen)	Opptaksprøve. Ikke lenger minimumsalder. Førerkort kl. B senest 1. august året før opptaksåret. Plettfri vandel.	
Fengselsskole Betjentutdanning 2 år	GENS. (med enkelte unntak)	Etatsskole. God vandel. Fylt 20 år. Førerkort kl. B. Intervju.	
FORSVARET:			
Krever bare generell studiekomp.+ evt. fagbrev. Unntak: 1 Ingeriørutd. 2 Krigsskole	Disse 4 krever: Mat. (R1 + R2) + Fy1		

3 Marine 4 Logistikk (operativ)			
<p>Politiattest: nødvendig for flere utdanninger: lærer / lektor / faglærer / førskolelærer, barnevernsped. / sosionom / tolk mm.</p> <p>Kan også være aktuelt ved utdanning til ballettped. , kateket, kirkeverge, menighetssekretær, trenerutdanning, friluftsliv/ kultur/ naturrettledning, eurytmi, audiograf, ergoterapeut, fysioterapeut, klinisk ernæringsfysiologi, lege, optiker, ortopedi- ing. , psykolog, radiograf, sykepleier, tannlege, tannpleier og vernepleier.</p>			

Studium i utlandet kan være aktuelt for en del utdanningsveier (f.eks. sivilingeniør, lege, veterinær). En må regne med at det stilles fagkrav som ved tilsvarende studium i Norge. ANSA (www.ansa.no) og Statens lånekasse (www.lanekassen.no) kan gi opplysninger om de enkelte studie

